

แนวทางการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนของเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

The Guidelines For Democracy Promoting of Schools in Nakhon Sawan
Municipality Nakhon Sawan Province

บ่าวอบล ศิลาบุตร Baoubon Silabutr
ไพศาล เครือแสง Phaisan Kreuasang
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
Nakhon Sawan Rajabhat University
Baoubonlawyer2626@gmail.com

Received 2025/04/03

Revised 2025/04/25

Accepted 2025/05/04

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัญหาในการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนของเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ 2) ศึกษากระบวนการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนของเทศบาลนคร นครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ และ 3) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนของเทศบาลนคร นครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์กลุ่ม ที่ใช้ในการศึกษาเป็นการศึกษาครั้งนี้เป็นผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษาเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและการเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มต่อบุคคลหรือผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมประชาธิปไตยอย่างน้อย 3 ปี โดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1) ปัญหาการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนเทศบาลนครนครสวรรค์ ได้แก่ การขาดการสนับสนุนจากชุมชน ครูบางส่วนยังขาดความเข้าใจด้านประชาธิปไตย งบประมาณจำกัด และระบบการศึกษาที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์มากกว่าทักษะชีวิต นอกจากนี้ วัฒนธรรมอนุรักษ์นิยมยังเป็นอุปสรรคต่อการเปิดกว้างทางความคิดของนักเรียน

2) กระบวนการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนต้องเริ่มจากนโยบายที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของนักเรียน ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ และสร้างความร่วมมือกับชุมชน กิจกรรมที่ช่วยส่งเสริม เช่น การเลือกตั้งสภานักเรียน การอภิปราย และโครงการพัฒนาผู้เรียน การบูรณาการหลักการประชาธิปไตยในหลักสูตรและการฝึกปฏิบัติจริงเป็นแนวทางสำคัญ ควรมีการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

3) แนวทางการส่งเสริมประชาธิปไตยควรมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของนักเรียน พัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องความรู้ ส่งเสริมบทบาทของชุมชนและครู หากทุกภาคส่วนร่วมมือกัน ก็จะช่วยพัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ

คำสำคัญ : ประชาธิปไตยในโรงเรียน, การส่งเสริมประชาธิปไตย.

Abstract

This study aimed to 1) study the problems in promoting democracy in schools of Nakhon Sawan Municipality, Nakhon Sawan Province, 2) study the process of promoting democracy in schools of Nakhon Sawan Municipality, Nakhon Sawan Province, and 3) study the approach to promoting democracy in schools of Nakhon Sawan Municipality, Nakhon Sawan Province. The groups used in the study were: This study was conducted by a qualitative research method, collecting data from documents and collecting field data through in-depth interviews with individuals or experts involved in promoting democracy for at least 3 years, by selecting 17 people. The instruments used in the study were interview forms, and qualitative data were analyzed by content analysis.

The research results revealed that:

1) Problems in promoting democracy in schools of Nakhon Sawan Municipality include lack of support from the community, some teachers still lack understanding of democracy, limited budget, and an education system that focuses more on achievement than life skills. In addition, conservative culture is an obstacle to students' open-mindedness.

2) The process of promoting democracy in schools must start with policies that support student participation, promote analytical thinking, and create cooperation with the community. Activities that help promote democracy include student council elections, debates, and student development projects. Integrating democratic principles into the curriculum and practical training are important approaches. There should be continuous monitoring and evaluation.

3) The approach to promoting democracy should focus on student participation, develop a curriculum that integrates knowledge, and promote the role of the community and teachers. If all sectors cooperate, it will help develop youths into quality citizens.

Keywords: Democracy in Schools, Democracy Promotion.

บทนำ

ประชาธิปไตย เป็นรูปแบบการปกครองตามอุดมการณ์สากล ที่ผู้นำประเทศได้รับอำนาจและความชอบธรรมในการบริหารประเทศจากประชาชน ผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยโดยตรงบนพื้นฐานของสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาค และการเคารพศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ โดยมีการแบ่งอำนาจในการปกครองประเทศอย่างชัดเจน ผ่านการกระจายอำนาจ และการถ่วงดุลอำนาจระหว่าง 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายตุลาการ เพื่อป้องกันการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบของผู้ปกครองประเทศ (รณชัย โตสมภาค, 2560) ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 ให้ความหมายประชาธิปไตยว่า เป็นแบบการปกครองที่ถือมติปวงชนเป็นใหญ่ ส่วนคำว่าระบอบหมายถึง แบบอย่าง ธรรมเนียม ระเบียบการปกครอง ดังนั้น คำว่าระบอบประชาธิปไตย จึงหมายความว่า แบบอย่างหรือธรรมเนียมการปกครองที่ถือมติปวงชนเป็นใหญ่ “ประชาธิปไตย” ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Democracy ซึ่งมาจากศัพท์ภาษากรีกว่า Demos หมายถึงประชาชน กับ Kratien หมายถึง การปกครอง ดังนั้นประชาธิปไตยหรือ democracy หมายถึงการปกครองโดยประชาชน โดยอำนาจสูงสุดในการปกครองจะมาจากประชาชน และรัฐบาลจะคงอยู่ในอำนาจต่อไปได้เมื่อวาระสิ้นสุดลง ผู้เลือกตั้งเห็นว่รัฐบาลสามารถสนองตอบต่อเจตนารมณ์ของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่านั้น (ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, 2544) ประชาชนจะมีคุณภาพได้นั้นต้องมีหลักดำรงตนในสังคมประชาธิปไตย เช่น การมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ยอมรับในเสียงข้างมากและเคารพในเสียงข้างน้อย การเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม การมีวินัยความอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง ส่วนการดำรงตนในชีวิตประจำวัน ได้แก่ การส่งเสริมประชาธิปไตยในครอบครัว การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และการส่งเสริมประชาธิปไตยในชุมชน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, มปป.) และกิจกรรมต่าง ๆ ที่สามารถสร้างประชาธิปไตยให้กับประชาชนได้

เพราะฉะนั้น การกระตุ้น การส่งเสริม การพัฒนา และการเพิ่มระดับการมีส่วนร่วมจะช่วยให้เห็นภาพของการกระจายอำนาจให้กับประชาชนในท้องถิ่นหรือพื้นที่นั้น ๆ เพราะการกระจายอำนาจหรือการปกครองท้องถิ่นนั้นมีความสำคัญซึ่งนานาอารยประเทศทั้งหลายที่ถือว่าการปกครองท้องถิ่นคือฐานรากของประชาธิปไตย เช่น การให้การศึกษาและฝึกฝนทางการเมือง การส่งเสริมความเป็นพลเมืองและการมีส่วนร่วม การแสดงถึงความรับผิดชอบ และการสนองตอบที่ตรงกับความต้องการของประชาชน(ชำนาญ จันทรเรือง, 2562) โดยเฉพาะเยาวชนในโรงเรียนหากมีกิจกรรมที่ส่งเสริมประชาธิปไตยจะช่วยให้รากฐานการปกครองบ้านเมืองเป็นไปตามหลักการที่ถูกต้องเหมาะสมจะทำให้ประเทศชาติเข้มแข็งในอนาคต แต่ในทางการกลับหากเยาวชนในโรงเรียนอันเป็นคนรุ่นต่อไปอ่อนแอจะทำให้องค์กรท้องถิ่นและประเทศไทยอ่อนแอตามไปด้วยจึงต้องสร้างเงื่อนไขไปที่การกระจายอำนาจให้มากที่สุดเพื่อการสร้างประชาธิปไตยในโรงเรียนให้มากขึ้นที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่สำคัญของกระทรวงศึกษาธิการในการปฏิรูปการศึกษา คือสร้างบุคคลแห่งการ เรียนรู้ องค์กรแห่งการเรียนรู้

และสังคมแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นโดยมุ่งหวังว่าผู้ที่ผ่านการศึกษาแต่ละคนจะมี ความสามารถและ คุณลักษณะพื้นฐานที่สำคัญ คือ มีสุขภาพพลานามัยที่ดีทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ มี ความสามารถในการคิด ใฝ่รู้ และแสวงหาความรู้ อยู่เสมอ มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ไม่เห็นแก่ตัว เสียสละ อดทน มีความเป็นประชาธิปไตย รักชาติ ศาสนาพระมหากษัตริย์ โดยอยู่บนพื้นฐานของวัฒนธรรมไทย และ ความเหมาะสมของการศึกษาแต่ละระดับ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ประชาชนไทยทุกคน จำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และควรปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามแบบอย่างวิถีชีวิตประชาธิปไตย กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ให้ความสำคัญในเรื่องนี้และกำหนดไว้ในหลักสูตร เพื่อให้นักเรียนที่เป็น เยาวชนจะได้มีโอกาสเรียนรู้ เข้าใจและปฏิบัติได้อย่างถูกต้องตามวิถีชีวิตประชาธิปไตย ทั้งนี้เพราะ เยาวชนไทยคือผู้ที่จะเป็นกำลังสำคัญและพลเมืองของประเทศในอนาคต และจะเป็นผู้ที่มิมีบทบาท สำคัญในการพัฒนาชุมชนในท้องถิ่นและประเทศชาติและต้องดำเนินชีวิตประจำวันที่อยู่ร่วมกันด้วย ความเคารพทั้งกายและวาจา ไม่ก้าวร้าวสิทธิของผู้อื่น เคารพกฎระเบียบ ของสังคม ร่วมกันรับผิดชอบ และทำประโยชน์เพื่อความสุขของส่วนรวมต่อไป (ภัทรารุณ ภาวะโสภณและจรศักดิ์ รุ่งประพันธ์, 2560) แต่ถึงอย่างไรก็ตามการส่งเสริมกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนยังคงมีปัญหาหลายด้าน เช่น ระบบการจัดเก็บเอกสาร สภาพแวดล้อมการมีส่วนร่วมของนักเรียน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของ โรงเรียน การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน รวมทั้ง การทำงานของนักเรียนเชิงระบบ และปัญหา อุปสรรคในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสภานักเรียนกับชุมชนองค์กรภาครัฐและเอกชนกำหนดมาตรฐานปรับปรุงการปฏิบัติงานร่วมกับเครือข่าย ความร่วมมือของสภานักเรียนกับชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชนในทุกปีการศึกษา (พิเชษฐ์ ใจปวน ,2561)

จากประเด็นที่กล่าวทำให้เห็นว่า การจะส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนของเทศบาลนคร นครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ยังมีปัญหาหลายประการ เช่น สภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ โรงเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ความกล้าแสดงออกทางประชาธิปไตยของนักเรียน อีกทั้งคณะครูยังขาด อิสระทางการปฏิบัติการในลักษณะโครงการที่เอื้อต่อการส่งเสริมประชาธิปไตย เป็นต้น ดังนั้น การจะ ส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนอาจจะต้องมีการพูดคุย เปิดโอกาสให้กับ ครูและนักเรียนมากขึ้น โดยเฉพาะผู้บริหารท้องถิ่นและผู้บริหารโรงเรียนอาจจะต้องเปิดกว้างสำหรับการรับรู้ และการรับฟัง ความคิดเห็นแบบสองทางจะช่วยให้ประชาธิปไตยสามารถเดินหน้าต่อไปได้ เพราะฉะนั้น การส่งเสริม ประชาธิปไตยหัวใจหลักสำคัญอยู่กระบวนการในเชิงนโยบายและแผนงานของเทศบาลนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ให้กับโรงเรียนสังกัดเทศบาลให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของคณะผู้บริหาร โรงเรียน คณะครู และนักเรียนให้มากขึ้นเพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมที่ตอบสนองต่อการปกครองแบบ ประชาธิปไตยในโรงเรียนอันเป็นรากฐานที่สำคัญของการปกครองของประเทศ ดังนั้น เทศบาล นครสวรรค์เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมประชาธิปไตยให้กับเยาวชน จะต้องเพิ่มระดับการสร้างเงื่อนไขและแนวทางกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เยาวชนมีคุณภาพตามที่

ประเทศชาติต้องการ จึงมีความสนใจใคร่ที่จะศึกษาแนวทางการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนของเทศบาลนครสวรรคร์ จังหวัดนครสวรรคร์อย่างไรจึงจะเหมาะสมกับบริบทเชิงพื้นที่และวัฒนธรรมประชาธิปไตยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาปัญหาในการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนของเทศบาลนครนครสวรรคร์ จังหวัดนครสวรรคร์
- 2) เพื่อศึกษากระบวนการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนของเทศบาลนคร นครสวรรคร์ จังหวัดนครสวรรคร์
- 3) เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนของเทศบาลนคร นครสวรรคร์ จังหวัดนครสวรรคร์

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตด้านประชากรเป้าหมายในเขตเทศบาลนคร นครสวรรคร์ จังหวัดนครสวรรคร์ แบ่งออกเป็น 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารเทศบาลนครนครสวรรคร์ จำนวน 2 คน กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน กลุ่มนักวิชาการรัฐศาสตร์ จำนวน 2 คน กลุ่มผู้นำชุมชน/นักปกครองท้องถิ่น จำนวน 3 คน กลุ่มองค์กร/ส่งเสริมประชาธิปไตย จำนวน 2 คน กลุ่มนักศึกษา จำนวน 2 คน กลุ่มนักเคลื่อนไหว จำนวน 2 คน

วิธีการคัดเลือกกลุ่มประชากรเป้าหมายโดยผู้ศึกษาจะใช้แบบเจาะจงแบบคละกลุ่มต่อบุคคล หรือผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมประชาธิปไตยอย่างน้อย 3 ปีทั้งเกี่ยวข้องทางตรงและทางอ้อมไม่น้อยกว่า 17 ท่าน โดยคละกันตามบริบทของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้ง 7 กลุ่ม เพื่อให้ข้อมูลที่หลากหลายและค้นพบแนวทางการส่งเสริมประชาธิปไตยได้อย่างครอบคลุมมากที่สุดโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครสวรรคร์ จังหวัดนครสวรรคร์ทั้ง 10 แห่งประกอบด้วย 1.ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2.โรงเรียนเทศบาลวัดไทรใต้ (ท.1) 3.โรงเรียนเทศบาลวัดปากน้ำโพใต้ (ท.2) 4.โรงเรียนเทศบาลวัดพรหมจริยาवास (ท.3) 5.โรงเรียนเทศบาลวัดวรนาถบรรพต (ท.4) 6.โรงเรียนเทศบาลวัดช่องศรีศรีสิทธิวราราม (ท.5) 7.โรงเรียนเทศบาลวัดจอมศรีนาคพรต (ท.6) 8.โรงเรียนเทศบาลวัดสุคตวราราม (ท.7) 9.โรงเรียนเทศบาลวัดไทรเหนือ (ท.8) และ10.โรงเรียนกีฬาเทศบาลนครนครสวรรคร์ (ท.9)

เครื่องมือการวิจัย

- 1) การวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนของเทศบาลนคร นครสวรรคร์ จังหวัดนครสวรรคร์ซึ่งผู้ศึกษาได้กำหนดกรอบของแบบสัมภาษณ์ที่ไม่มีโครงสร้างปลายเปิด ประกอบด้วย 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ชื่อ-นามสกุล อายุ ประสบการณ์การทำงานทางการเมือง ตำแหน่งหน้าที่ และบทบาทอื่น ๆ ทางสังคม

ตอนที่ 2 ปัญหาในการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนของเทศบาลนคร นครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์เป็นอย่างไร

ตอนที่ 3 กระบวนการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนของเทศบาลนคร นครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ เป็นอย่างไร ได้แก่ 1.นโยบายส่งเสริมประชาธิปไตย 2.กำหนดโครงการกิจกรรมตามนโยบาย 3. แจ้งโรงเรียนในสังกัดนำสู่การปฏิบัติ 4. ดำเนินงานตามกิจกรรมโครงการ 5. ติดตามประเมินผลแต่ละกิจกรรม และ 6. สรุปและการรายงานผล

ตอนที่ 4 แนวทางการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนของเทศบาลนคร นครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ควรเป็นอย่างไร ได้แก่ 1) ด้านการจัดกิจกรรม 2) ด้านการสร้างบรรยากาศ 3) ด้านการสอนของครู และ 4) ด้านความเข้าใจประชาธิปไตย

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

2) การสร้างและการตรวจสอบเพื่อให้การศึกษาในครั้งนี้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้ศึกษาดำเนินตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

(1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์

(2) ศึกษาแนวคิด และทฤษฎีและเอกสารการศึกษาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาถึงรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่กำหนดไว้

(3) ขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์

(4) ผู้ศึกษาได้กำหนดประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ จากกรอบแนวคิดในการศึกษา และได้ทำการหาคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น โดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา และเลือกผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในลักษณะความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และนำมาปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่อง

การวิเคราะห์ข้อมูล ทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยกำหนดหัวข้อที่จะทำการวิเคราะห์ตามเนื้อหาที่ปรากฏ ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

1) วางเค้าโครงของข้อมูล โดยการทำรายชื่อหรือข้อความที่จะถูกนำมา วิเคราะห์แล้วแบ่งไว้เป็นประเภท (Categories)

2) คำนึงถึงบริบท (Context) หรือสภาพแวดล้อมประกอบของข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์ เช่น ผู้ให้ข้อมูล ผู้รับข้อมูล ช่วงเวลา เพื่อให้การวิเคราะห์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรยายคุณลักษณะเฉพาะของเนื้อหาโดยไม่โยงไปสู่ลักษณะของเอกสาร ผู้ส่งสารและผู้รับ

3) การวิเคราะห์เนื้อหาจะทำตามเนื้อหาที่ปรากฏ (Manifest Content) ในเอกสารมากกว่า กระทำกับเนื้อหาที่ซ่อนอยู่ (Latent Content) โดยจะไม่ตีความคำหรือข้อความ เหล่านั้นการตีความ จะทำเฉพาะตอนที่สรุปเท่านั้น

ผลการวิจัย

ผู้ศึกษาได้สรุปผลการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนของ เทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ได้ดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 ปัญหาในการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนของเทศบาล นครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ปัญหาในการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนของเทศบาล นครนครสวรรค์ ได้แก่ การขาดการสนับสนุนจากชุมชนและผู้ปกครอง, ความเข้าใจและทัศนคติของครู ที่ไม่ลึกซึ้ง, ข้อจำกัดด้านทรัพยากร, การเน้นผลการสอบมากเกินไป, วัฒนธรรมและทัศนคติอนุรักษ นิยมที่เป็นอุปสรรค, และการขาดบุคลากรที่มีความรู้ในการสอนประชาธิปไตย

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 กระบวนการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนของเทศบาลนคร นครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า 1) ด้านนโยบายส่งเสริมประชาธิปไตย ได้แก่ การเสริมทักษะ การมีส่วนร่วม, การเรียนรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง, การฝึกคิดวิเคราะห์, การเชื่อมโยงการเรียนรู้กับชีวิต จริง, และการสนับสนุนจากชุมชนและภาครัฐ 2) ด้านการกำหนดโครงการกิจกรรม ได้แก่ การส่งเสริม การมีส่วนร่วมของนักเรียน, การบูรณาการประชาธิปไตยในหลักสูตร, การอบรมครู, และการร่วมมือ กับชุมชน 3) ด้านการแจ้งโรงเรียนสู่การปฏิบัติ ได้แก่ความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน, การฝึกทักษะคิด วิเคราะห์, การนำแนวทางประชาธิปไตยมาปฏิบัติ, และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียน. 4) ด้านการดำเนินงานตามกิจกรรม ได้แก่ การเสริมทักษะแสดงความคิดเห็น, การตั้งสภานักเรียน, การ จำลองการเลือกตั้ง, และการมีส่วนร่วมของชุมชน 5) ด้านการติดตามประเมินผล ได้แก่ การติดตามผล การดำเนินงาน, การประเมินผลจากนักเรียนและครู, การใช้ข้อมูลสำรวจ, และการประชุมทบทวนผล กิจกรรม 6. ด้านการสรุปและรายงานผล ได้แก่ การรายงานผลที่ครอบคลุม, การสรุปผลเพื่อพัฒนา, การรายงานทั้งเชิงตัวเลขและคุณภาพ, และการใช้เทคนิคสื่อสาร เช่น แผนภูมิ/กราฟ

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 แนวทางการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนของเทศบาลนคร นครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า แนวทางการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนของเทศบาลนคร นครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

1) กิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน ได้แก่ การเลือกตั้งจำลอง, การโต้วาที, การพัฒนาผู้นำ, การใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้, และการใช้บทบาทสมมติในการเรียนรู้ประชาธิปไตย

2) บรรยากาศประชาธิปไตยในโรงเรียน ได้แก่ สอดแทรกประชาธิปไตยในหลักสูตร, การฟัง ความคิดเห็น, การอบรมสิทธิมนุษยชน, และการสร้างกลุ่มนักเรียนอาสาสมัคร

3) การสอนประชาธิปไตยของครู ได้แก่ การเคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง, การทำงานร่วมกัน , การส่งเสริมการแสดงความคิดเห็น, และการใช้กิจกรรมเสริมการเรียนรู้

4) ความเข้าใจประชาธิปไตยของเยาวชน ได้แก่ การส่งเสริมการมีส่วนร่วม, การฟังและเคารพความคิดเห็น, การทำงานกลุ่ม, และการคิดวิเคราะห์และวิจารณ์เชิงสร้างสรรค์

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้ศึกษาได้อภิปรายผลการศึกษาศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนของเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ตามวัตถุประสงค์การศึกษา ดังนี้

อภิปรายผลการวิจัยข้อที่ 1 จากผลการศึกษาปัญหาในการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนของเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ปัญหาในการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนของเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ได้แก่ การขาดการสนับสนุนจากชุมชน ความเข้าใจและทัศนคติของครู ข้อจำกัดด้านทรัพยากร การศึกษาที่มุ่งเน้นผลการสอบ ความท้าทายทางวัฒนธรรมและสังคม และการขาดบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เนื่องมาจาก ปัญหาในการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนของเทศบาลนครนครสวรรค์เกิดจากหลายปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างทางสังคม วัฒนธรรม และระบบการศึกษา โรงเรียนขาดการสนับสนุนจากชุมชน ซึ่งอาจไม่ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของนักเรียน ขณะที่ครูเองก็อาจมีทัศนคติหรือความเข้าใจที่ยังไม่เอื้อต่อการปลูกฝังแนวคิดประชาธิปไตย ระบบการศึกษาที่มุ่งเน้นผลการสอบมากกว่าการพัฒนาทักษะทางสังคมทำให้การเรียนรู้เรื่องสิทธิและการมีส่วนร่วมถูกมองข้าม นอกจากนี้ ข้อจำกัดด้านงบประมาณและการขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญยังเป็นอุปสรรคสำคัญ ประกอบกับวัฒนธรรมอำนาจนิยมที่ฝังรากลึกในสังคมไทย ทำให้การเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและมีบทบาทในโรงเรียนยังคงเป็นเรื่องท้าทาย

อภิปรายผลการวิจัยข้อที่ 2 จากผลการศึกษากระบวนการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนของเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ประกอบด้วย 1) ด้านนโยบายส่งเสริมประชาธิปไตย 2) ด้านการกำหนดโครงการกิจกรรมตามนโยบาย 3) ด้านการแจ้งโรงเรียนในสังกัดนำสู่การปฏิบัติ 4) ด้านการดำเนินงานตามกิจกรรมโครงการ 5) ด้านการติดตามประเมินผลแต่ละกิจกรรม 6) ด้านการสรุปและการรายงานผล สอดคล้องกับงานวิจัยของ (สุพัตรา ปิตะยัง, 2565) พบว่า แนวทางการดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน 2) การมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน 3) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/องค์กรภาครัฐ และเอกชนและ 4) ผลการปฏิบัติงานของสถานักเรียน โดยผลการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัยข้อที่ 3 จากผลการศึกษาแนวทางการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนของเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ด้านการจัดกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน จากผลการศึกษาแนวทางการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนของเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการจัดกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน ได้แก่ การจัดกิจกรรมเลือกตั้งจำลอง การจัดกิจกรรมโต้วาที/อภิปราย การพัฒนาภาวะผู้นำผ่านเวิร์กช็อป และการสอดแทรกความรู้ประวัติศาสตร์และคุณธรรม แสดงให้เห็นว่าการที่นักเรียนหรือเยาวชนจะมีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยได้นั้น สามารถเกิดขึ้นได้จากการที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมมือกันส่งเสริม ซึ่งทั้งโรงเรียน หน่วยงานของภาครัฐ และชุมชนจะสามารถทำให้เกิดกระบวนการกล่อมเกลาก่อนการเลือกตั้ง ซึ่งจะสามารถส่งเสริมให้เยาวชนมีความรู้ความเข้าใจ มีการแสดงออกที่สอดคล้องกับวิถีประชาธิปไตยโดยเริ่มจากครอบครัว โรงเรียน ชุมชน พัฒนาไปสู่สังคมและประเทศชาติต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ภาวินี รอดประเสริฐ และวราวุธ บุญศรี, 2561) วิจัยเรื่อง ประชาธิปไตยชุมชน: กระบวนการขับเคลื่อนสังคม พบว่า กระแสแนวคิดประชาธิปไตยแบบตะวันตก ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองในประเทศไทย จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ เป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เมื่อปี พ.ศ. 2475 ภายหลังการเปลี่ยนแปลงมีการพัฒนาทางการเมืองการปกครองอย่างต่อเนื่อง จนเมื่อเกิด เหตุการณ์ “พฤษภาทมิฬ” ในปีพ.ศ.2535 มีการเรียกร้องประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมทำให้เกิด “รัฐธรรมนูญ ฉบับประชาชน” ฉบับปีพ.ศ.2540 ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองมากขึ้น โดยเฉพาะในระดับท้องถิ่น เป็นการส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ใช้สิทธิมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการ ท้องถิ่นร่วมกับทุกภาคส่วนโดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเรียกรูปแบบการปกครองนี้ว่า “ประชาธิปไตยชุมชน” (Community Democracy) ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนได้แสดงออกถึงความเป็น พลเมือง(Citizenship) ควบคู่กับการมอบอำนาจให้ผู้แทนในชุมชนทำแทนโดยผ่านกระบวนการขับเคลื่อนชุมชน ทุกระดับ ตำบลเหมืองใหม่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นชุมชนที่นำแนวคิด และกระบวนการ ประชาธิปไตยชุมชน มาปรับใช้ในการขับเคลื่อนชุมชนและสังคม ถือได้ว่าเป็นชุมชนต้นแบบในการนำหลัก ประชาธิปไตยชุมชนมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม

ด้านการสร้างบรรยากาศประชาธิปไตยในโรงเรียน จากผลการศึกษาแนวทางการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนของเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการสร้างบรรยากาศประชาธิปไตยในโรงเรียน ได้แก่ สอดแทรกประชาธิปไตยในหลักสูตรการเรียน จัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ การสร้างบรรยากาศการแสดงความคิดเห็นและการฟังความคิดเห็น จัดกิจกรรมอบรมเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน โครงการเสริมสร้างบทบาทนักเรียน การสร้างพื้นที่ในการแสดงออกและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและการบริหารจัดการ ทั้งนี้เนื่องมาจาก แนวทางเหล่านี้เป็นแนวทางที่โรงเรียนสามารถทำได้จริง โรงเรียนสามารถบูรณาการเนื้อหาในหลักสูตร สร้างบรรยากาศที่เปิดกว้างให้แสดงความคิดเห็นอย่างปลอดภัย และจัดกิจกรรมเสริมความเข้าใจเรื่องสิทธิและหน้าที่ การให้บทบาทนักเรียนในกิจกรรมต่าง ๆ ช่วยปลูกฝังความรับผิดชอบและการทำงานร่วมกัน นอกจากนี้ การจัดพื้นที่สำหรับแลกเปลี่ยนความคิดเห็นยังช่วยพัฒนาทักษะการสื่อสารและ

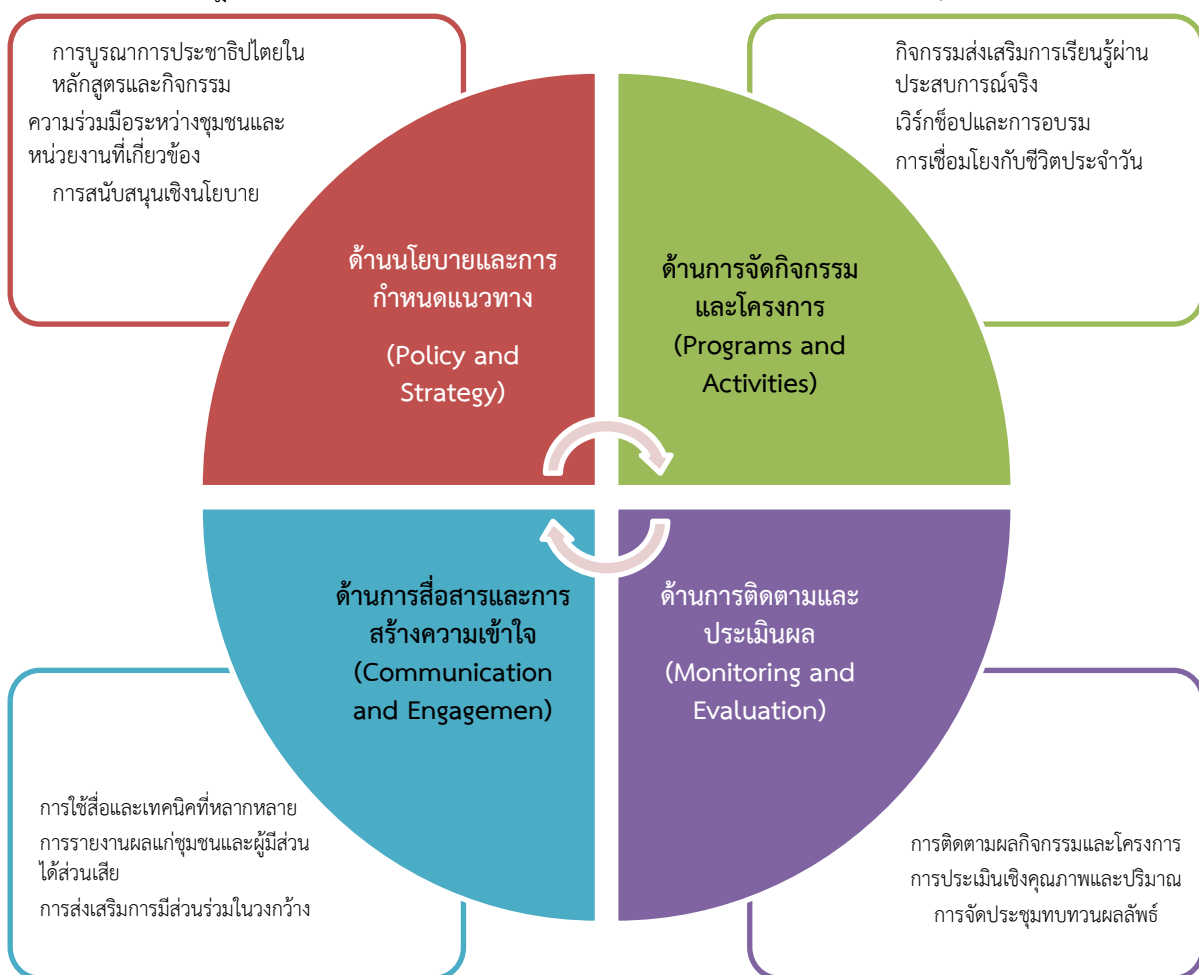
เคารพสิทธิผู้อื่น ซึ่งทั้งหมดนี้ช่วยสร้างพื้นฐานประชาธิปไตยที่มั่นคงในอนาคต สอดคล้องกับงานวิจัยของ (สุพิศรา ปิตะยัง, 2565) พบว่า แนวทางการดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน 2) การมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน 3) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/องค์กรภาครัฐ และเอกชนและ 4) ผลการปฏิบัติงานของสถานักเรียน โดยผลการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านการสอนประชาธิปไตยของครู จากผลการศึกษาแนวทางการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนของเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการสอนประชาธิปไตยของครู ได้แก่ การเคารพความคิดเห็นที่แตกต่างและยอมรับสังคมที่มีความหลากหลาย การทำงานร่วมกันและการสร้างทักษะการร่วมมือ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการแสดงความคิดเห็น และการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมและโครงการ ทั้งนี้เนื่องมาจากครูมีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังคุณค่าประชาธิปไตยให้แก่ นักเรียน โดยการเคารพความคิดเห็นที่แตกต่างและยอมรับความหลากหลายเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญ ครูควรสร้างบรรยากาศในห้องเรียนที่เปิดกว้าง ให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็นโดยปราศจากความกลัว และแสดงให้เห็นถึงการเคารพสิทธิของผู้อื่น นอกจากนี้ การทำงานร่วมกันและการสร้างทักษะการร่วมมือผ่านงานกลุ่มหรือกิจกรรมที่ต้องแก้ปัญหาเป็นทีม จะช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการทำงานในสังคมที่มีความหลากหลาย การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการแสดงความคิดเห็นก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่ครูสามารถทำได้จริง เช่น การอภิปรายในชั้นเรียน การโหวตตัดสินใจในประเด็นต่าง ๆ หรือการจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนมีบทบาทในการตัดสินใจ ทั้งนี้ การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมหรือโครงการที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง เช่น การจำลองสถานการณ์เลือกตั้งหรือการจัดกิจกรรมเพื่อสังคม จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจและซึมซับประชาธิปไตยในทางปฏิบัติ แนวทางเหล่านี้จะเกิดผลอย่างแท้จริงเมื่อครูได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียน ทั้งในด้านทรัพยากรและการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยครูต้องมีความตั้งใจและเป็นตัวอย่างที่ดีในเรื่องการเคารพความคิดเห็นและการทำงานร่วมกัน ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ประชาธิปไตยได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ (วชิระ เสระทอง และเพ็ญณี แรอรท, 2562) พบว่า การพัฒนาประชาธิปไตยในรูปแบบของการศึกษาเป็นแนวทางการพัฒนาประชาธิปไตยที่มีความสำคัญ เนื้อหาของหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับประชาธิปไตย เน้นการสอนความเป็นพลเมืองและสอนเรื่องรูปแบบของประชาธิปไตย เทคนิคและบทบาทของครูผู้สอนมีความสำคัญการใช้วิธีการสอนที่แตกต่างมีผลต่อการรับรู้การสอนด้วยให้ผู้เรียนวิเคราะห์จะเป็นผลต่อการเรียนรู้ที่สุด อย่างไรก็ตามการรับรู้เรื่องประชาธิปไตยของเยาวชนยังไม่เข้าใจในเรื่องความเป็นพลเมืองเท่าที่ควร ทั้งนี้ครอบคลุม เพื่อน และสถาบันทางสังคมอื่น ๆ มีผลต่อพฤติกรรมการแสดงออกและแนวคิดของเยาวชนเช่นกัน

ด้านความเข้าใจประชาธิปไตยของเยาวชนหรือนักเรียน จากผลการศึกษาแนวทางการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนของเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ด้านความเข้าใจประชาธิปไตยของเยาวชนหรือนักเรียน ได้แก่ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมเรียนรู้/ฝึกฝน บทบาทประชาธิปไตย ทักษะการตัดสินใจ การทำงานร่วมกัน ส่งเสริมการฟังและเคารพความคิดเห็นที่แตกต่างและการแก้ปัญหาอย่างสันติ การฝึกฝนทักษะการฟังและการทำงานกลุ่ม และการคิดวิเคราะห์ และการวิจารณ์เชิงสร้างสรรค์ ทั้งนี้เนื่องมาจากแนวทางการส่งเสริมความเข้าใจประชาธิปไตยของเยาวชนสามารถเชื่อมโยงกับการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างประชาธิปไตยได้อย่างชัดเจน การจัดการเรียนการสอนที่เน้นการมีส่วนร่วมของนักเรียน เช่น การจำลองบทบาทประชาธิปไตยในสถานการณ์จริง หรือการพัฒนาทักษะการตัดสินใจผ่านกิจกรรมกลุ่ม สามารถบรรจุลงในหลักสูตรเพื่อปลูกฝังแนวคิดประชาธิปไตยตั้งแต่ระดับโรงเรียน มีหลักสูตรที่ส่งเสริมการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ เช่น การจัดเวทีอภิปราย การฝึกแก้ปัญหาอย่างสันติ และการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงสร้างสรรค์ สิ่งเหล่านี้สามารถรวมอยู่ในวิชาสังคมศึกษา หรือจัดเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ส่งเสริมการฟังและการเคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง นอกจากนี้ การสนับสนุนครูในการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแนวทางประชาธิปไตย เช่น การบูรณาการกิจกรรมที่เน้นความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของนักเรียน จะช่วยให้หลักสูตรมีความยืดหยุ่นและเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน การปรับปรุงหลักสูตรในลักษณะนี้ไม่เพียงแต่ช่วยสร้างความเข้าใจประชาธิปไตยให้นักเรียน แต่ยังช่วยพัฒนาความพร้อมในการเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของสังคมในอนาคต สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ปริญญา ประจง, 2559) พบว่า 1. หลักสูตรเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมประชาธิปไตย สำหรับกรรมการสถานักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา ที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบ 6 ประการ คือ 1) แนวคิดพื้นฐานของหลักสูตร 2) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร 3) โครงสร้างเนื้อหาสาระของหลักสูตร 4) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5) สื่อการเรียนรู้ และ 6) การวัดและประเมินผล โดยมีแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5 แผนตามเนื้อหาสาระของหลักสูตร 2. กรรมการสถานักเรียนที่เรียนด้วยหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมประชาธิปไตยสำหรับสถานักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา มีความรู้และพฤติกรรมประชาธิปไตยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3. กรรมการสถานักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมประชาธิปไตยอยู่ในระดับมากที่สุด

องค์ความรู้

จากการสังเคราะห์ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญผู้ศึกษานำเสนอแนวทางการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนของเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ได้แนวทางซึ่งครอบคลุมทุกมิติที่สำคัญในการพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียน โดยเน้นความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างเยาวชนที่มีความรู้ความเข้าใจและพร้อมเป็นพลเมืองที่ดีในอนาคตซึ่งสามารถสร้างเป็นแผนภูมิได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์การวิจัย
ที่มา : ปาวอุบล ศิลาบุตร, 2568.

สรุป และข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษา เทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ สามารถนำแนวทางการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนของเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ไปเป็นแนวทางเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในทางการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน โดยมีแนวทาง ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) เทศบาลควรจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรในการสนับสนุนกิจกรรมที่ส่งเสริมประชาธิปไตย เช่น การจำลองการเลือกตั้ง กิจกรรมโต้วาที การพัฒนาทักษะภาวะผู้นำ และการเรียนรู้เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของประชาชน เพื่อให้นักเรียนมีประสบการณ์ตรงและเข้าใจหลักการประชาธิปไตยมากขึ้น

2) เทศบาลสามารถร่วมมือกับสถานศึกษาในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรที่ส่งเสริมประชาธิปไตย โดยเน้นการเรียนรู้ผ่านวิชาสังคมศึกษาและพลศึกษา รวมถึงส่งเสริมการเรียนรู้แบบโต้ตอบที่เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและฝึกการคิดวิเคราะห์

3) เทศบาลควรกำหนดนโยบายที่สนับสนุนให้โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน เช่น การจัดตั้งสถานักเรียนที่มีบทบาทจริง การส่งเสริมการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ และการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ภายในโรงเรียน

4) เทศบาลควรจัดโครงการอบรมให้ครูมีความเข้าใจและสามารถส่งเสริมประชาธิปไตยในห้องเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการสอนที่เปิดกว้าง เคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง และใช้วิธีการเรียนรู้แบบโต้ตอบที่ช่วยให้นักเรียนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

5) เทศบาลควรสนับสนุนให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในสังคม เช่น โครงการอาสาสมัคร การเสนอโครงการพัฒนาโรงเรียนหรือชุมชน และกิจกรรมที่ช่วยปลูกฝังจิตสำนึกของความเป็นพลเมืองที่ดี

6) เทศบาลควรกำหนดแนวทางการติดตามและประเมินผลนโยบายการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยอาจจัดให้มีการสำรวจความคิดเห็นจากนักเรียน ครู และผู้ปกครอง รวมถึงการประเมินผลลัพธ์ของกิจกรรมต่างๆ เพื่อปรับปรุงและพัฒนานโยบายให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1) ด้านการจัดกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน โรงเรียนควรส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ประชาธิปไตยผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การจำลองการเลือกตั้ง การโต้วาที และการพัฒนาทักษะภาวะผู้นำ เพื่อให้นักเรียนมีประสบการณ์ตรงในการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมในสังคม นอกจากนี้ ควรสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์และคุณธรรม เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับประชาธิปไตย

2) ด้านการสร้างบรรยากาศประชาธิปไตยในโรงเรียน โรงเรียนควรบูรณาการหลักการประชาธิปไตยเข้ากับหลักสูตรการเรียนการสอน และสร้างสภาพแวดล้อมที่เปิดกว้าง ให้นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี นอกจากนี้ การส่งเสริมการฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การอบรมเรื่องสิทธิมนุษยชน และการพัฒนาโครงการที่ให้นักเรียนมีบทบาทสำคัญ จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

3) ด้านการสอนประชาธิปไตยของครู ครูมีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังประชาธิปไตย โดยการเคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง สนับสนุนการทำงานเป็นทีม และกระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ นอกจากนี้ ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดหัวข้อเรียนรู้หรือทำโครงการที่เกี่ยวข้องกับประชาธิปไตย

4) ด้านความเข้าใจประชาธิปไตยของเยาวชนหรือนักเรียน โรงเรียนควรส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประชาธิปไตย รวมถึงการฝึกทักษะการตัดสินใจ การทำงานร่วมกัน และการแก้ปัญหาอย่างสันติ การสนับสนุนให้เยาวชนเรียนรู้การฟังความคิดเห็นที่แตกต่างและพัฒนาความคิดเชิงวิเคราะห์ จะช่วยให้พวกเขาเติบโตเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบและพร้อมนำหลักการประชาธิปไตยไปใช้ในชีวิตจริง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาและทดลองใช้แนวทางการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนของเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

2) ควรมีการศึกษาสภาพปัญหาในการใช้แนวทางการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนของเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

3) ควรมีการศึกษาผลกระทบการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

References

- ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. (2544). *ประวัติศาสตร์การเมืองไทย 2475 – 2550*. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.
- ปริญญญา ประจง. (2559). การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมประชาธิปไตย สำหรับกรรมการสถานักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา. *วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. 13 (1), 86-93.
- พิเชษฐ์ ใจปวน. (2561). กลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบสภานักเรียนของโรงเรียนวชิรป่าซาง จังหวัดลำพูน. *วารสารศึกษาศาสตร์*. 29 (2), 142-157.
- ภัทรารุณ ภาวะโสภณและขจรศักดิ์ รุ่งประพันธ์. (2560). การศึกษาวิถีชีวิตประชาธิปไตยในโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดพิษณุโลก. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*. 19 (1), 277-283.
- ภาวินี รอดประเสริฐ และวราวุธ บุญศรี. (2561). ประชาธิปไตยชุมชน: กระบวนการขับเคลื่อนสังคม. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. 37 (2), 166-173.
- รณชัย โตสมภาค. (2560). *ประชาธิปไตย*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า.
- วชิระ เสระทอง และเพ็ญณี แนนรท. (2562). *การพัฒนาประชาธิปไตยสำหรับเยาวชนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. ขอนแก่น: วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุจิตรา (อ่อนค้อม) รณริน. (2540). *ปรัชญาเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ.